

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

“ ____ ” _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності фінанси, банківська справа та страхування
за магістерською програмою професійного спрямування
державні та муніципальні фінанси
за темою:

***«Податок на додану вартість як фіскальний інструмент
держави»***

Виконавець
студент фінансово-економічного
факультету
Кучер Катерина Олександрівна
/підпис/

Науковий керівник
к.е.н., ст. викладач

Мартинюк Ірина Василівна
/підпис/

Одеса 2018

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретико-методичні засади справляння податку на додану вартість	6
1.1 Податок на додану вартість: економічна сутність, функції та роль	6
1.2 Історичні аспекти становлення та розвитку податку на додану вартість.....	14
1.3 Методичні підходи до оцінювання фіскальної ефективності податку на додану вартість	21
Висновки до 1 розділу	29
РОЗДІЛ 2. Оцінювання фіскальної ефективності податку на додану вартість в Україні за 2013-2017 роки	31
2.1 Аналіз фіскальної ефективності податку на додану вартість в Україні за 2013-2017 роки.....	31
2.2 Моніторинг стану бюджетного відшкодування податку на додану вартість в Україні за 2013-2017 роки.....	52
2.3 Прогнозування надходжень податку на додану вартість до Державного бюджету України по 2018-2019 роки	65
Висновки до 2 розділу	78
РОЗДІЛ 3. Напрями вдосконалення податку на додану вартість в Україні	80
3.1 Зарубіжний досвід справляння податку на додану вартість та можливості його застосування в Україні.....	80
3.2 Шляхи вдосконалення адміністрування податку на додану вартість та його фіскальної ефективності в Україні.....	93
Висновки до 3 роділу	109
ВИСНОВКИ	111
Список використаних джерел	116
Додатки	126

ВСТУП

Актуальність теми. Податок на додану вартість обґрунтовано вважають найбільш досконалою сучасною формою непрямого оподаткування, яка відіграє вагомий роль у системі державних фінансів більшості розвинених країн світу. В Україні цей податок складає левову частку загальних податкових надходжень і займає суттєве місце в доходах Державного бюджету. Все це визначає критично важливе значення податку на додану вартість у податковій системі України. Фіскальний потенціал податку на додану вартість повною мірою не реалізується, що спричинено недоліками в системі адміністрування податку, значним рівнем тінізації економіки. Цей податок є надзвичайно уразливим до ухилення від його сплати через існування кредитного механізму податку та його бюджетного відшкодування, що несуть у собі можливість для застосування незаконних схем. Податок на додану вартість є податком щодо якого ведеться велика кількість дискусій. Зважаючи на це, в країні виникає об'єктивна необхідність оцінки фіскальної ефективності податку на додану вартість та усунення наявних проблем з метою підвищення її рівня.

Теоретичні та практичні аспекти визначення фіскальної ефективності податку на додану вартість досліджували як зарубіжні, так і вітчизняні науковці. В Україні питання фіскальної ефективності загалом та податку на додану вартість зокрема вивчали: Недосуга А. Г., Гарбар Ж.В., Оксенюк О.І., Піскова Ж. В., Скрипник А. В., Горин В.П., Дахнова О.Є., Білик М.Ю., Федун Л.М., Сторожук О.В., Озерчук О. В., Слатвінська М.О., Хомутенко А.В. та інші. Незважаючи на досить широкий спектр досліджень вітчизняних і зарубіжних учених з питань справляння податку на додану вартість, деякі питання щодо сутності та удосконалення справляння податку на додану вартість в Україні опрацьовані поки що недостатньо, існує потреба подальшого теоретичного обґрунтування напрямів реформування податку на додану вартість, визначення його місця в фіскальній системі держави, вирішення проблеми відшкодування, підвищення фіскальної ефективності. Це зумовлює актуальність теми магістерської роботи.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних положень сутності податку на додану вартість, оцінювання фіскальної ефективності та обґрунтування можливих напрямків вдосконалення адміністрування податку на додану вартість та розробка рекомендацій щодо підвищення фіскальної ефективності податку на додану вартість в Україні. Відповідно до поставленої мети були визначені наступні завдання:

- визначити економічну сутність, функції та роль податку на додану вартість;
- розглянути історичні аспекти становлення та розвитку податку на додану вартість;
- дослідити методичні підходи до оцінювання фіскальної ефективності податку на додану вартість;
- оцінити фіскальну ефективність податку на додану вартість в Україні;
- провести моніторинг стану бюджетного відшкодування податку на додану вартість в Україні;
- здійснити прогнозування надходжень податку на додану вартість до Державного бюджету України;
- проаналізувати досвід зарубіжних країн щодо справляння податку на додану вартість та можливості його застосування в Україні;
- обґрунтувати шляхи вдосконалення адміністрування податку на додану вартість та його фіскальної ефективності в Україні.

Об'єктом дослідження є процес справляння податку на додану вартість.

Предметом дослідження виступають економічні відносини, які виникають між державою та платниками податків в процесі справляння податку на додану вартість як фіскального інструменту держави.

Методи дослідження. Для досягнення мети та розв'язання поставлених задач були використані загальнонаукові та специфічні методи дослідження. При дослідженні теоретичних засад формування та методичних підходів до оцінювання фіскальної ефективності податку на додану вартість використовувалися такі загальнонаукові методи пізнання, як: аналіз та синтез,

індукція та дедукція, абстрагування та конкретизація, метод аналогії. В процесі дослідження історичних аспектів становлення та розвитку податку на додану вартість використано історичний метод. У ході оцінювання фіскальної ефективності податку на додану вартість та дослідження зарубіжного досвіду використано такі специфічні методи, як: метод групувань, порівняння, статистичного аналізу. При прогнозуванні надходжень податку на додану вартість до Державного бюджету України використано економіко-математичні методи. Для розробки рекомендацій стосовно удосконалення податку на додану вартість використано методи аналізу та синтезу, групування та порівняння. Для наочного зображення статистичного матеріалу, використано методи узагальнення та графічного зображення даних.

Інформаційною базою дослідження є: законодавчі та нормативно-правові акти, щодо справляння податку на додану вартість, звіти та аналітичні матеріали Міністерства фінансів України, Державної фіскальної служби України, Державної казначейської служби України, Державної служби статистики України, підручники, навчальні посібники, публікації в періодичних виданнях, дисертації та монографії, матеріали наукових конференцій і досліджень та інтернет-ресурси.

Публікації та апробація результатів дослідження. Прийнято участь у студентській науково-практичній конференції фінансово-економічного факультету «Світ фінансів: сучасні виклики» 1-2 листопада 2018 року, за результатами якої було здійснено публікацію статті «Моніторинг стану бюджетного відшкодування податку на додану вартість в Україні», яка опублікована у студентському науковому збірнику кафедри фінансів.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається із: вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури і додатків. Загальний обсяг роботи становить 129 сторінок, із них 108 сторінок основного тексту. Робота містить 14 таблиць та 24 рисунків, додатки викладено на 3 сторінках, список використаних джерел містить 84 найменувань.

ВИСНОВКИ

Кваліфікаційна робота магістра містить узагальнену теоретичну базу стосовно процесів становлення, розвитку, функціонування та реформування податку на додану вартість як фіскального інструмента держави.

Вирішення поставлених завдань є підставою для виділення й узагальнення основних результатів проведеного дослідження, що полягають у наступному:

1. Розкрито економічну сутність податку на додану вартість як найбільш адекватної форми сучасного непрямого оподаткування. ПДВ – непрямий загальнодержавний податок, який є складовою ціни товарів і послуг та включає податкові зобов'язання щодо постачання товарів (послуг), податковий кредит щодо постачання товарів (послуг) та зобов'язання перед бюджетом з ПДВ. Він нараховується та сплачується платниками податків до бюджету з операцій постачання товарів і послуг на митній території України, а також з операцій експорту та імпорту. Розглянуті та проаналізовані переваги та недоліки справляння ПДВ.

2. В результаті дослідження історичного аспекту становлення та розвитку податку на додану вартість було встановлено, що податок на додану вартість порівняно молодий. Його попередники, податок з обороту та податок з продажу з'явилися лише на початку ХХ століття, в післявоєнні часи, в Європі, і виступали перш за все як засоби негайної мобілізації коштів до бюджетів. Податок на додану вартість, у тому вигляді, в якому він представлений сьогодні в більшості країн світу, був впроваджений лише в 50-х роках минулого століття у Франції економістом Морісом Лоре. Запровадження податку на додану вартість в Україні та більшості країн світу зустрічали труднощі пов'язані із складністю в управлінні та підвищенням витрат на адміністрування, однак на даний час із усіх форм універсальних акцизів, податок на додану вартість є найбільш виправданим.

3. Ураховуючи проаналізовані підходи до тлумачення поняття “фіскальна ефективність ПДВ” запропоновано таке його визначення: спроможність ПДВ

забезпечувати наповнення бюджетів різних рівнів, а конкретні характеристики її вимірювання – це абсолютні обсяги та питома вага надходжень податку в доходах бюджетів і ВВП, рівень ефективної ставки податку, його продуктивності тощо. Дослідивши різні підходи до оцінки фіскальної ефективності, була складена система коефіцієнтів, що використовується для її оцінки.

4. Аналіз фіскальної значимості податку показав, що ПДВ, хоч і забезпечує значну частку доходів державного бюджету, однак вона є меншою від потенційної. Так, питома вага ПДВ у податкових надходженнях при середньому значенні 47,7% коливалась від 43,6% до 50,0% та у 2017 році має найбільше значення і складає 50,0%. Фіскальна значимість ПДВ у доходах Державного бюджету, коливається в межах від 38,1 до 39,8, а середнє значення – 37,8%. Оцінка фіскальної значимості ПДВ у ВВП України свідчить про те, що даний податок має істотний вплив на перерозподіл ВВП через бюджет держави. Так, вона зростає з 8,8 до 10,6 % у 2017 році. В той же час динаміка індикаторів фіскальної значимості ПДВ має хвилеподібний характер, що вказує на нестабільність податкового механізму.

Оцінюючи ефективність податкового адміністрування ПДВ за період 2013-2017 роки, можемо відзначити, що протягом 5 років рівень збирання ПДВ досягав оптимального значення лише двічі – у 2016 та 2017 роках. Найбільш критичним виявився 2014 рік, коли рівень недоотримання ПДВ склав майже 6%. Протягом 2013-2017 рр. коефіцієнт збирання ПДВ коливався від 0,94 до 1,03, тобто середнє значення зафіксовано на рівні 0,97, що підтверджує наявність податкового розриву і нестабільність податкових надходжень ПДВ до бюджету. Найбільший податковий розрив (-9,5 млрд.грн.) зафіксований у 2014 році, а найменший (-0,7 млрд.грн.) – у 2015 році. Але за останні роки (2016 та 2017 рр.) цей показник показує позитивну динаміку. Наявність значних коливань надходжень ПДВ впродовж аналізованого періоду підтверджують розраховані максимальний та мінімальний коефіцієнти нерівномірності надходжень податку.

Індикатори фіскальної ефективності ПДВ за аналізований період мали позитивну тенденцію. Протягом всього аналізованого періоду ефективна ставка ПДВ була невеликою, але демонструє динаміку зростання та наближення ефективної ставки ПДВ до нормативної. Протягом 2013-2017 рр. ефективна ставка ПДВ поступово збільшувалась з 12,3% до 16,3%. Продуктивність ПДВ на протязі останніх п'ять років має позитивну тенденцію, у 2017 р. продуктивність складає 81,5%. Головними чинниками, що негативно вплинули на загальний стан фіскальної ефективності ПДВ, є недоліки в системі адміністрування ПДВ, наявність шахрайських схем при справлянні цього податку, проблеми бюджетного відшкодування ПДВ тощо. Результати проведеного дослідження дають нам підстави стверджувати, що поряд зі значним зростанням обсягів надходжень ПДВ до бюджету, зростанням ролі даного податку в інших макроекономічних показниках, наявний недостатній рівень фіскальної ефективності цього ж податку.

5. В результаті проведеного моніторингу сучасного стану бюджетного відшкодування було встановлено, що щороку обсяги відшкодування ПДВ грошовими коштами зростають. Порівняно з 2013 роком обсяги відшкодування у 2017 році зросли в 2,3 рази, у той час як номінальні суми сплаченого ПДВ з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) – в 1,9 рази. Найбільшими отримувачами відшкодованого ПДВ у 2017 році стали ПРАТ «МК Азовсталь», ТОВ «Кернел-Трейд» та ПРАТ «ММК ім. Ілліча». Майже половина сум фактичного відшкодування ПДВ в Україні в цілому повертається практично одним і тим самим платникам податків. При цьому більшість платників отримували відшкодування ПДВ неодноразово (кількість випадків відшкодування одному платнику досягає 16 разів на рік).

6. За допомогою методу кореляційно–регресійного аналізу було отримано прогнозні показники надходження ПДВ. Отримане рівняння завдяки використанню можливостей програми Excel наступне: $y = -57,259 + 0,3214 \cdot x_1 + 0,0457 \cdot x_2$, де y – надходження ПДВ, млрд. грн., x_1 – кінцеві споживчі витрати домогосподарств та некомерційних підприємств ВВП, млрд.

грн., x_2 – середня заробітна плата, млрд. грн. Проведений аналіз дозволив визначити, що якщо брати до уваги зміну КСВ та середньої заробітної плати, надходження податку на додану вартість у 2018 році будуть 338,07 млрд. грн., а у 2019 році – 384,40 млрд. грн. Також розглянувши такі фактори, як імпорт та експорт товарів і послуг, які впливають на надходження ПДВ побудували ще одну модель впливу факторів на надходження ПДВ. Отримане рівняння завдяки використанню можливостей програми Excel наступне: $y = -50,546 + 3,0369 * x_1 - 0,9264 * x_2$, де y – надходження ПДВ, млрд. грн., x_1 – імпорт товарів та послуг, млрд. грн., x_2 – експорт товарів та послуг, млрд. грн. Проведений регресійний аналіз дозволив визначити, що якщо брати до уваги зміну імпорту та експорту товарів та послуг, надходження ПДВ у 2018 році будуть 338,94 млрд. грн., а у 2019 році – 385,56 млрд. грн.

7. Проведено аналіз зарубіжного досвіду справляння податку на додану вартість. До змін, що можуть бути внесені в механізм справляння ПДВ на основі проведеного аналізу зарубіжного досвіду, належать: поглиблення диференціації ставки податку; впровадження системи швидкого та точного обміну інформацією між податковими органами та з іншими державними структурами, з якими має справу платник ПДВ, а також банками; проведення аудиту під час процедури реєстрації, що дасть можливість у разі виникнення питань вимагати додаткову інформацію у заявника та визначати ризикових платників податку уже під час реєстрації; спрощення форм звітності (наприклад, у Бельгії декларація з ПДВ складається лише з однієї сторінки); переглянути та удосконалити систему штрафних санкцій та посилити міри покарання за порушення законодавства в частині нарахування та сплати ПДВ.

8. Основними напрямками удосконалення ПДВ в Україні визначено: адаптувати досвід країн ЄС щодо диференціації ставок до українських реалій (запровадити підвищену ставку на предмети розкоші у розмірі 25%, запровадити знижену ставку на товари соціального значення (товари першої необхідності) у розмірі 7%. До таких товарів відносяться продукти харчування, такі як борошно, хліб, макаронні вибори, крупи, яйця, олія, овочі, молоко,

цукор. Також запровадити диференціацію ставок для лікарських засобів та медичних виробів, на основі досвіду Франції, Чехії та Іспанії, де запроваджені диференційовані ставки на різні категорії фармацевтичної продукції); формувати свідоме і відповідальне ставлення платників податків до виконання своїх податкових зобов'язань; оптимізувати систему пільг з ПДВ за рахунок переведення деяких операцій із категорії звільнених у категорію операцій, що оподатковуються за зниженою ставкою, наприклад, постачання продуктів дитячого харчування та товарів дитячого асортименту для немовлят, постачання реабілітаційних послуг інвалідам, постачання релігійними організаціями культових послуг та предметів культового призначення; оптимізувати проведення відшкодування податку завдяки встановленню граничного рівня сальдо податкового кредиту та зобов'язання, яке даватиме право на отримання відшкодування шляхом зарахування коштів на рахунок в банку. Також потрібно встановити перелік критеріїв для платників ПДВ, що подали заяви на отримання відшкодування, аби визначити пріоритетність та можливість здійснення відшкодування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Турянський Ю.І. Податки як суспільно-економічна категорія, їх функції та види [Електронний ресурс]/ - Режим доступу: http://nltu.edu.ua/nv/Archive/2014/24_1/296_Tyr.pdf
2. Семенець А.О., Косарева І.П., Гончарова Д.О. Обґрунтування теоретичних підходів до формування податкової системи країни/ Семенець А.О., Косарева І.П., Гончарова Д.О.// Економіка та суспільство. – 2017. - №10. – С.347-354.
3. Бойко О. Я. Теоретичні підходи та методи формування сучасної податкової системи/ Бойко О. Я.// Теорія та практика державного управління. – 2017. -№ 3(58). – С. 1-8.
- 4.Нездойминога О.Є. Податки – основний важіль макроекономічного регулювання [Електронний ресурс]/ О.Є. Нездойминога// Економіка і суспільство. – 2016. Вип. 2. С.142-146 — Режим доступу: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/2_ukr/26.pdf
- 5.Малкіна Я.Д. Економічний зміст податків, їх роль та сучасний стан податкової системи України [Електронний ресурс]/ Я.Д. Малкіна// Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського. – 2015. Вип. 6. – С.854-858. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/6-2015/174.pdf>
6. Матвійчук Л.О., Гоменюк І.В. Економічна сутність ПДВ та його роль у формуванні дохідної частини державного бюджету України// Глобальні та національні проблеми економіки. - 2016. - №11. - С.749-752.
7. Облік і звітність підприємств у системі оподаткування: навч. посіб. [Електронний ресурс] / М.І. Бондар, Л.Г. Ловінська, Н.М. Лисенко та ін.; за заг. ред.М.І. Бондаря та Н.М. Лисенко. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К.: ДННУ «акад. фін. управління», 2014. – 585 с. – Режим доступу: http://afu.minfin.gov.ua/getfile.php?page_id=158&num=12&PHPSESSID=610cba7e1a0ebbd7bcb081e07f6a1d3.

8. Власова О.Є. Конспект лекцій з курсу «Податковий облік» / О.Є. Власова // Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. – ХНАМГ, 2010. – 218 с.
9. Дугар Т.Є. Проблема адміністрування податку на додану вартість на сучасному етапі [Електронний ресурс] / Т.Є. Дугар // Економіка і суспільство. – 2016. – Вип. №2. – С. 689-693 – Режим доступу: <http://www.economyandsociety.in.ua>.
10. Оксенюк О.І. Фіскальна ефективність податку на додану вартість в економіці України: дис. к.е.н.: 08.00.08 /О.І. Оксенюк. – Львів, 2015. – 231 с.
11. Лесько М.В. ПДВ та його вплив на господарську діяльність суб'єктів підприємництва: автореф. дис.на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / М.В. Лесько. – Київ, 2014. – 21 с.
12. Чирва А.А. Удосконалення облікової політики підприємства в частині обліку ПДВ / А.А. Чирва // Облік і фінанси. – 2015. – №4 (70). – С. 67-71.
13. Податковий Кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n256>
14. Дзюба О., Волинець Ю. Податок на додану вартість: економічна сутність та особливості законодавчого закріплення в сучасних умовах// Економічний аналіз. – 2012. - №10. – С.219-222.
15. Податкова система: Навчальний посібник / [Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. та ін.]; за ред. В.Г. Баранової. – Одеса: ВМВ, 2014. – 344 с.
16. Семенко Т. М. ПДВ як економічна категорія/ Семенко Т. М.// Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" – 2011. - №4. – С. 41-44.
17. Чернишова М. К. Система адміністрування ПДВ в Україні: Сучасний стан і перспективи розвитку/М.К.Чернишова// Донецький державний університет управління – 2012. – № 5. – 51 с.
18. Малушенко О.С., Коваль Н.І. Податок на додану вартість: історія формування, роль та місце у структурі державного бюджету/ Малушенко О.С.// The scientific potential of the present – 2016. – С. 184-187.
19. Стужук Т. М., Джуравець М.В. Оподаткування ПДВ в Україні: позитивні та негативні сторони [Електронний ресурс] – Режим доступу:

<http://intkonf.org/stuzhuk-t-m-dzhuravets-mv-opodatkovannya-pdv-v-ukrayini-pozitivni-ta-negativni-storoni/>

20. Братушка Е. С., Кононець Є.В. Генеза податку на додану вартість в Україні та світі/ Братушка Е. С., Кононець Є.В.// Ефективна економіка – 2014. - №4. – С. 55-58

21. Руда О. Л., Мельник В. С. ПДВ: історія та сучасний стан в Україні/ Руда О. Л., Мельник В. С.// Науковий потенціал – 2015. - Режим доступу: <http://intkonf.org/ru/2015/naukovij-potentsial-2015-16-18-03-2015/1039-k-e-n-ruda-o-l-melnik-v-s-pdv-istoriya-ta-suchasnij-stan-v-ukrajini>

22.Мариняк М. В. Історичні етапи оподаткування податком на додану вартість в Україні / М. В. Мариняк [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://ic.faaf.org.ua/pdf/104-istorichni-etapi-opodatkovannya-podatkom-na-dodanu-vartist-v-ukraini.pdf>

23. Бетлій О., Джуччі Р., Кірхнер Р. ПДВ в Україні: чи спрацює інший непрямий податок ліпше? [Електронний ресурс] // Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. Німецька консультативна група – Київ/Берлін, березень 2013 року// Режим доступу: http://lukyanenko.at.ua/_ld/7/707____.pdf

24.Коваленко А.Г., Малашенко Ю.А., Князєва О.О. ПДВ у системі оподаткування: історичний аспект становлення та розвитку/ Коваленко А.Г.// Економічні науки. – 2010. - № 18. – С.111-116.

25. Становлення ПДВ в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://referat-ok.com.ua/podatki-podatкова-sistema/stanovlennya-pdv-v-ukrajini>

26. Мединська Т. В., Власюк Н. І. Податкова система: Навчальний посібник. 3є вид., перероб. та доповнене./ Т. В. Мединська, Н. І. Власюк. – Львів «Магнолія-2006», 2012. – 424 с.

27.Боровик П. Проблеми сучасного механізму справляння ПДВ [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://econf.at.ua/publ/konferencija_2016_12_8_9/sekcija_5_ekonomichni_nauki/problemsuchasnogo_mekhanizmu_spravljannja_pdv/61-1-0-1444

- 28.Податковий кодекс України №2755-VI від 02.12.2010 року. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
- 29.Закон України №1797-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо поліпшення інвестиційного клімату в Україні» від 21.12.2016 року. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1797-19>.
- 30.Постанова Кабінету Міністрів України №26 «Про затвердження Порядку ведення Реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування податку на додану вартість» від 25.01.2017 року. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/26-2017-%D0%BF>.
31. Бугрімова Я. Чому нам необхідна реформа фіскальної служби. Дзеркало тижня. – №22 (9-15 червня 2018 року). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://dt.ua/finances/kredit-nedoviri-280170.html>.
- 32.Недосуга А. Г., Гарбар Ж.В. Теоретичні аспекти до визначення ефективності податків [Електронний ресурс] /А.Г. Недосуга, Ж. В. Гарбар // Режим доступу до ресурсу: <http://intkonf.org/nedosuga-ai-garbar-zhv-teoretichni-aspekti-do-viznachennya-efektivnosti-podatkov/>
- 33.Піскова Ж. В. Формування системи показників фіскальної ефективності податків: теорія і практика / Ж. В. Піскова // Науковий вісник Мукачівського державного університету. - 2016 . - Випуск 2(6). - С.174-180.
- 34.Оксенюк О. І. Фіскальна ефективність податку на додану вартість в економіці України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. / Оксенюк О. І. – Л., 2015. – 16 с.
35. Скрипник А. В. Фіскальна ефективність та можливі шляхи реформування ПДВ в Україні / А. В. Скрипник, Т. М. Паянок // Економіка України. – 2008. – № 4. – С. 29–42.
36. Горин В. Проблеми підвищення фіскальної ефективності податку на додану вартість / В. Горин // Галицький економічний вісник. – 2013. – №2(41). – С. 118–126 – (фінансово-обліково-аналітичні аспекти).

37. Дахнова О.Є., Білик М.Ю. Оцінка індикаторів фіскальної ефективності ПДВ в Україні/ Дахнова О.Є., Білик М.Ю.// Збірник наукових праць «Молодий вчений». – 2017. - №7. – С. 431-435.
- 38.Федун Л.М., Сторожук О.В. Фіскальна ефективність податку на додану вартість/ Федун Л.М., Сторожук О.В.// Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2016. - №1. – С.206-223.
- 39.Озерчук О. В. Фіскальна ефективність непрямих податків в Україні / О. В. Озерчук // Наукові праці НДФІ. – 2014. – № 2(67). – С. 59-70.
- 40.Слатвінська М.О. Аналіз фіскальної ефективності та регулюючої ролі податку на додану вартість/ Слатвінська М.О.// Приазовський економічний вісник. – 2018. - № 6. – С.148-153.
41. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>
- 42.Офіційний сайт Державної казначейської служби України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/>
43. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sta-sumy.gov.ua/>
44. Офіційний сайт Державної служби статистики України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
- 45.Звіт Рахункової палати України про результати аудиту ефективності виконання повноважень органами державної влади по забезпеченню погашення податкового боргу та попередження його зростання / Затверджено рішенням Рахункової палати № 6-4 від 28.02.2017 – 65 с.
46. Звіт про виконання Плану роботи Головного управління ДФС в Одеській області на 2013 рік. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://od.sfs.gov.ua/diialnist/plani-ta-zviti-roboti/151400.html>
47. Звіт про виконання Плану роботи Головного управління ДФС в Одеській області на 2014 рік. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://od.sfs.gov.ua/diialnist/plani-ta-zviti-roboti/184760.html>

48. Звіт про виконання Плану роботи Головного управління ДФС в Одеській області на 2015 рік. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://od.sfs.gov.ua/diialnist/plani-ta-zviti-roboti/236635.html>
49. Звіт про виконання Плану роботи Головного управління ДФС в Одеській області на 2016 рік. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://od.sfs.gov.ua/diialnist/plani-ta-zviti-roboti/285419.html>
50. Звіт про виконання Плану роботи Головного управління ДФС в Одеській області на 2017 рік. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://od.sfs.gov.ua/diialnist/plani-ta-zviti-roboti/326606.html>
51. Коментар до Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2018 році» від 07.12.2017 р. № 2245-VIII). - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ibuhgalter.net/material/298/6857>
52. Окремі аспекти адміністрування та справляння ПДВ у 2011-2016 роках. Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://feao.org.ua/products/vidshkod-pdv2017-18-5m/>
53. Публічний Звіт Голови Казначейства щодо діяльності Державної казначейської служби України за 2017 рік. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.treasury.gov.ua/main/file/link/393469/file/2018.pdf
54. Білоконь О.С. Незаконне відшкодування із державного бюджету податку на додану вартість: сучасний стан і проблеми протидії // Науковий вісник Національного університету ДПС України. – 2009. -№ 2(45). – С. 243-250.
55. Сибірянська Ю.В. Інноваційні підходи до прогнозування і планування доходів бюджету / Ю.В. Сибірянська, Г.М. Котіна // Фінанси України. — 2011. — № 2. — С. 72—85 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2011_2_10

56. Кондратюк Л. М. Удосконалення методологічних підходів планування та прогнозування ПДВ на макрорівні. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://naub.oa.edu.ua/2017/удосконалення-методологічних-підход/>
57. Замасло О.Т., Оксенюк О.І. Аналіз ефективності методики прогнозування податку на додану вартість в Україні. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/11_2013/15.pdf
58. Драгальчук Т. С. Європейські тенденції розвитку адміністрування ПДВ/ Драгальчук Т. С.// Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». – 2017. - №1. – С.51-55.
59. Міжнародний досвід реформування податкових систем: види податків та електронна звітність [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/arhiv/modernizatsiya-dps-ukraini/arkhiv/mijnarodniy-dosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/mrdosvid>.
60. Національна модель неоіндустріального розвитку України: моногр. / В.П. Вишневський, Л.О. Збаразська, М.Ю. Заніздра. В.Д. Ческі-на та ін.; за загал, ред. В.П. Вишневського / НАН України, Ін-т економіки пром-сті. - Київ. 2016. – С. 519.
61. Пахненко О.М., Семенов А.Ю. Основні засади податкової політики в країнах ЄС на сучасному етапі/ Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5317>
62. Звіт Рахункової Палати про результати аудиту ефективності та обґрунтованості застосування податкових пільг з податку на додану вартість за операціями з постачання та ввезення на митну територію України лікарських засобів і медичних виробів за 2018 рік. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16756087/Zvit_4-6_2018.pdf?subportal=main
63. Кміть В.М., Шугайло Д.О. Зарубіжний досвід справляння податку на додану вартість і доцільність його застосування в Україні/ Кміть В.М., Шугайло Д.О.// Приазовський економічний вісник. – 2017. -№5. – С. 311-316.

64. Андрущенко Л. В., Варналій З. С., Прокопенко І. А., Тучак Т. В. Податкові системи зарубіжних країн / Андрущенко Л. В., Варналій З. С., Прокопенко І. А., Тучак Т. В. // Навчальний посібник НУДПС України. - 2012. - № 1- С.1-225.
65. Савчук В. Світовий досвід адміністрування податків / В. Савчук // Університетські наукові записки Хмельницького університету управління та права. – 2013. – № 2(46). – С. 357.
66. Оксенюк О.І. Аналіз елементів податку на додану вартість у Німеччині та динаміки надходжень до бюджету/ Оксенюк О.І.// Науковий вісник НЛТУ України. – 2014. – №24. – С. 265-273.
67. Оксенюк О. І. Аналіз адміністрування податку на додану вартість у Франції // Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих вчених «Управління інноваційними процесами в економічній системі України». – Львів : ЛНУ імені Івана Франка. – 2014. – С. 96–97.
68. Міжнародний досвід : адміністрування податків в Європі та в Україні [Електронний ресурс] / офіційний портал Державної фіскальної служби – Режим доступу до ресурсу : http://sfs.gov.ua/modernizatsiya-dpsukraini/povidomlenia /2012_povidomlenia-modernizatsia/print-59283.html.
69. Оксенюк О. І. Порівняльний аналіз застосування ПДВ в Україні та країнах-членах ЄС / О. І. Оксенюк // Бізнес в законі, Москва. – 2013. – № 5. – С. 238–244.
70. Яксманицька І.І., Даньків Й.Я. Проблеми електронного адміністрування ПДВ на сучасному етапі реформування податкової системи України/ Яксманицька І.І.// III Міжнародна науково-практична конференція «Удосконалення обліку, контролю, аудиту, аналізу та оподаткування в сучасних умовах інтеграційних процесів у світовій економіці». – С.351-354.
71. Богоділова М.Є. Особливості адміністрування, відшкодування, аналізу та прогнозування податку на додану вартість/ М.Є. Богоділова // Навч.посіб. – 2016р. – Київ. – с.28-21. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://www.centrekiev.kiev.ua/bib/files/nmm/OA16.pdf>

72. Буркова Л.А. Переваги та недоліки запровадження електронного обліку та адміністрування ПДВ/ Л.А. Буркова, І.В. Коваленко// Фінансовий Простір. – 2017р. –№2. – с.20-24. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <https://fp.cibs.ubs.edu.ua/files/1701/17blatap.pdf>
73. Майстренко О.В. Шляхи удосконалення порядку бюджетного відшкодування податку на додану вартість. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.minjust.gov.ua/33460>
74. Світова практика використання гібридних форм універсального акцизу / Науково-аналітична доповідь // Д. М. Серебрянський, О. В. Соколовська, М. В. Стадник. – Ірпінь : НДІ фінансового права, 2015. – 56 с.
75. Васильчук В.В. Втрати бюджету України внаслідок зловживань із ПДВ/ Васильчук В.В.// Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. – 2018. - №.1 – С.83-89.
76. Дубровський В., Черкашин В. Порівняльний аналіз фіскального ефекту від застосування інструментів ухилення/ уникнення оподаткування в Україні. 2017. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2017/09/Instrumentariy-uhilyannya-vidsplati-podatkov-2017.pdf>.
77. Оксенюк О. І. Податкові пільги з ПДВ та втрати бюджету // Одинадцята Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених “Економічний і соціальний розвиток України у ХХІ столітті: національна візія та виклики глобалізації”. – м.Тернопіль. – 2014. – С. 108–110.
78. Замасло О.Т., Зубік Н.В. Аналіз утрат Державного бюджету України від схеми ухилення від оподаткування/Замасло О.Т., Зубік Н.В.// Приазовський економічний вісник. – 2018. - № 2. – С. 129-134.
79. Аналітична записка “Напрями та механізми підвищення фіскальної та регулятивної ефективності ПДВ”/ Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/247/>

80. Матвійчук Л.О., Гоменюк І.В. Економічна сутність ПДВ та його роль у формуванні дохідної частини державного бюджету України// Глобальні та національні проблеми економіки. - 2016. - №11. - С.749-752.
81. Хомутенко А., Островська Н. Фіскальна ефективність податку на додану вартість в Україні. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2017/251/pdf/174-197.pdf>
82. Коцур С. І. Механізм справляння податку на додану вартість в Україні. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/25979/1/Коцур.pdf>
83. Оксенюк О. І. Аналіз фіскальної ефективності справляння ПДВ в Україні// Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми і перспективи економіки і менеджменту». – 2012. – С. 227–232.
84. Мараховська Т. М. Шляхи удосконалення справляння податку на додану вартість / Т. М. Мараховська // Збірник наукових праць ВНАУ. – 2012. – № 4. – С. 149–154.